

Landbruks- og matdepartementet

DERES REF.: 1154858

VÅR REF.: 22/14172

ÅS, 04.11.2022

Høringsvar om styringsdokument for «Landbruk for utvikling»

Veterinærinstituttet er tilfreds med at det satses bredt på landbruk og mat i norsk bistand, og at dyrehelse og én helse er integrert som tema i Kunnskapsbankens Landbruk for Utvikling (LfU). Vi støtter spesielt satsningen på småskala matprodusenter for økt matsikkerhet og bærekraftig produksjon. God dyrehelse er avgjørende for bærekraftig matproduksjon, for å redusere tap og for å bedre levekår for småskalaprodusenter. Friske dyr er fundamentalt for produksjon av trygg og nok mat.

Å styrke myndigheters forvaltningskapasitet av landbrukssektoren, inklusive veterinærtjenester og dyrehelse, slik formålet er i Kunnskapsbanken og LfU, er etter vår mening et vesentlig ledd i å nå FNs bærekraftsmål nr 1, 2, 3, og 15. Med det erfaringsgrunnlaget og den kunnskapen som finnes innen forvaltning av dyrehelse, mattrygghet, matsikkerhet og veterinære tjenester i norske statlige institusjoner, så er vi godt rustet til å bidra inn i Kunnskapsbanken og LfU. Denne typen internasjonalt institusjonssamarbeid vil dessuten styrke fagkompetansen i Norge, og dermed også norsk forvaltning.

Konkrete innspill:

Delmål i LfU:

- Foreslår at det under punkt 2a (oppretting av samvirker og rettigheter for bruk av såfrø), også nevnes «felles rådgivningstjenester og dyrehelsetjenester gjennom samvirker». I Norge har vi god erfaring med slike tjenester, for eksempel TINE rådgivning, Animalia og TINE helsetjeneste for storfe. Slike rådgivningstjenester bistår med støtte og beslutningsverktøy for lokale bønder og dyrehelsepersonell i felt, og er et viktig ledd i sykdomskontroll, økt produksjon/lønnsomhet og bedre dyrehelse og -velferd.
- Foreslår at det under punkt 2e skrives «Veterinærtjenester, sykdomsovervåking og sykdomskontroll tilknyttet matproduserende dyr».

- Foreslår at det opprettes et punkt 2i for «Tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid og kommunikasjon i et én helse-perspektiv relevant for matproduksjon.»

Kapittel 3.3 Veiledningstjenester: Foreslår at det også nevnes rådgivning for bedre dyrehelse, i følgende setning: «Småskala matprodusenter er avhengige av relevant og tilpasset rådgivning innenfor jord- og husdyrhold og dyrehelse, men også knyttet til markedstilgang og lokale verdikjeder.»

Kapittel 3.4 Én-helse: Plante-, dyre- og menneskehelse: Det bør nevnes at tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid er nødvendig for å løse komplekse helseutfordringer som rammer mennesker, dyr og miljø (inklusive planter og avlinger, og ville dyr). Et annet relevant eksempel i dette kapitlet er kontroll av vektorbårne sykdommer som rammer både mennesker og dyr, med vektorer som ofte endrer utbredelse som følge av endret bruk av landområder (avskoging ol).

Kapittel 3.5 Bærekraftig og klimarobust landbruk: foreslår å nevne at mer klimavennlig produksjon av kjøtt, melk og egg krever friske dyr. Friske dyr produserer mer og bedre mat, og trenger ikke medisiner. For eksempel er det mye som tyder på at metanutslipp fra drøvtyggere øker med økt parasittbelastning (innvollsmark).

Kapittel 4 Innsatsområder: Foreslår å legge til dyrehelse og mattrygghet i følgende setning: «Nasjonale forskningsinstitusjoner på landbruk, dyrehelse og mattrygghet spiller en viktig rolle i utvikling av lokalt tilpassede metoder og arter som også er klimarobuste.»

Kapittel 4.1 Bedre rammebetingelser for landbrukssektoren: Det er relevant også å nevne myndighetenes rammebetingelser og muligheter for å kontrollere dyresykdommer og sikre smittevern for eksempel gjennom overvåkningsprogrammer, utslaktning med kompensasjon til bønder, restriksjoner på flytting av dyr, importrestriksjoner ol. Dette fungerer dårlig i en del land noe som svekker muligheten til kontroll av alvorlige smittsomme sykdommer som fort sprer seg.

Kapittel 4.2 Én-helse: dyrehelse, plantehelse, miljø ernæring. Vi er glade for dette kapitlet og denne tydeliggjøringen av sammenhengene mellom human helse, dyrehelse og miljøets «helse»! Under delen om dyrehelse foreslår vi at det understrekes at friske dyr er av betydning for mattrygghet i tillegg til matsikkerhet. For eksempel kan det stå: «Bedre dyrehelse kan øke produksjon og redusere tap og dermed økte inntekter for småbønder. I tillegg er friske dyr nødvendig for produksjon av trygg mat, for eksempel kjøtt og melk uten tuberkulosebakterier eller antibiotikaresistente bakterier». Vi foreslår også at det under «mattrygghet og ernæring» står «Dette skyldes blant annet feil bruk av plantevernmidler, forurenset jord og dårlige lagringsmuligheter samt syke dyr».

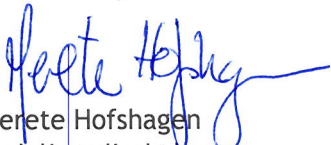
Kapittel 5. Norske offentlige institusjoner. Foreslår å endre til «dyrehelse, mattrygghet og antibiotikaresistens (Veterinærinstituttet).

Kapittel 8 Styring: Veterinærinstituttet stiller seg til rådighet for bidrag til «Faglig Samordningsforumet» for LfU.

Vedlegg 1. Vi ønsker å påpeke at Veterinærinstituttet per i dag ikke har signert avtale med Norad innen dyrehelse, men håper at dette vil være klart i neste uke (i alle fall innen utgangen av november). Vi er altså i ferd med å lage en avtale med Norad om innsats under LfU i både i Etiopia og Malawi, med mulighet for utvidelse til Tanzania.

Avslutningsvis ønsker vi å rose Norad for arbeidet med LfU, og vi er glade for at dyrehelse inkluderes som et element i matsikkerheten. Vi tror programmet vil kunne bidra til bedre matsikkerhet gjennom blant annet innsats for bedre dyrehelse og økt tverrfaglig samarbeid i et én helse-perspektiv.

Med vennlig hilsen

Merete Hofshagen
Avdelingsdirektør